

AVKP actueel

Nr. 97, november 2022

Nieuwsbrief van de Archeologische Vereniging Kempen- en Peelland
AWN afd. 23

OP DE HOOGTE

Vanochtend stond een groot artikel in de Volkskrant over een illegaal opgegraven vliegtuig uit WOII. Er was niet in het geheim gegraven, het halve dorp kwam kijken, maar de opgraving was niet in lijn met de wetgeving. Was het een plek met archeologische waarden en was dit vastgelegd? De kuil was groot en diep, dieper dan de 30 cm die de rechter noemde. Nou kan 30 cm op verschillende plekken al te diep zijn, waardoor archeologische vondsten verloren gaan, maar goed.

Dit voorval wijst op een aantal zaken. Ook vrijwilligers moeten goed op de hoogte zijn van

hun rechten en plichten en zich verdiepen in wet- en regelgeving. Gemeenten moeten hun archeologische kaarten op orde hebben, ook voor meer recente geschiedenis, zoals WOII. Goed overleg tussen vrijwilligers en gemeenten is hierbij van groot belang.

Een mooie brug naar deze nieuwsbrief. Bekijk bijvoorbeeld de Archeologische verwachtingen- en waardenkaart van de gemeente Eindhoven, waar met behulp van vrijwilligers WOII is opgenomen (pag 3) of lees hoe je als vrijwilliger archeologie kunt 'helpen' met de tips vanuit het Advies van de Raad van Cultuur op de Omgevingswet (pag 13).

Ellen van der Steen

WIST JE DAT...

- je nog meekunt met de excursie naar Loevestein op 19 november, p.3
- er nog enkele plekken vrij zijn voor de cursus keramiek restaureren op 10 en 17 december, p.3
- Bas Aarts op 6 december een lezing geeft over Die Haghe en andere mottes, zie p.3 en 6
- de nieuwjaarsborrel van AVKP op 4 januari plaatsvindt en
- Marius Strijbosch dan een lezing geeft over het Verborgene verleden onder N616 in Erp, p.3 en 8.
- de Archeologische verwachtingen- en waardenkaart van Eindhoven is vastgesteld en kan worden gedownload, zie p.3.
- er meer archeologisch nieuws is, p.4, 5 en 7
- SAS mensen zoekt die mee willen te werken aan kadastrale kaarten, p.8
- je mee kunt denken over en helpen met de organisatie van het jubileum, p.11
- je misstanden bij gemeenten of opgravingen kunt melden, p.11
- NBAG op 20 nov een studiedag geeft

ACTIVITEITENKALENDER 2022/23

		November		November		November		November/December	
	Wk		Wk	<i>Glow</i>	Wk		Wk		
	45		46		47		48		
Ma	7		14		21		28		
Di	8		15		22		29		
Wo	9	Lezing Martijn Bink	16	Actueel verschijnt	23		30		
Do	10		17		24		1		
Vr	11		18		25		2		
Za	12		19	Excursie Loevenstein	26		3		
Zo	13		20		27		4	Sinterklaas	

		December		December		December		December/Januari	
	Wk		Wk		Wk		Wk		
	49		50		51		52		
Ma	5		12		19		26	Kerst	
Di	6		13		20		27		
Wo	7	Lezing Bas Aarts	14		21		28		
Do	8		15		22		29		
Vr	9		16		23		30		
Za	10	cursus keramiek restaureren	17	cursus keramiek restaureren	24	kerstvakantie	31	Oudjaar	
Zo	11		18		25	Kerst	1	Nieuwjaar	

		Januari		Januari		Januari		Januari	
	Wk		Wk		Wk		Wk		
	1		2		3		4		
Ma	2		9		16		23		
Di	3		10		17		24		
Wo	4	Nieuwjaarsborrel en lezing	11		18		25		
Do	5		12		19		26		
Vr	6		13		20		27		
Za	7		14		21		28		
Zo	8		15		22		29		

		Januari/Februari		Februari		Februari		Februari	
	Wk		Wk		Wk		Wk		
	1		2		3		4		
Ma	30		6		13		20		
Di	31		7		14		21		
Wo	1		8		15		22		
Do	2		9		16		23		
Vr	3		10		17		24		
Za	4		11		18	Carnaval	25		
Zo	5		12		19	Carnaval	26		

	Werkavonden		Excursie / veldloop		Feestdagen		Lezingen / symposia
	Vergaderingen		Cursus		Feesten & borrels		Deadlines

CURSUSSEN, LEZINGEN EN EXCURSIES

Lezingen

7 december lezing **Die Haghe en andere mottes**

Bas Aarts, kastelendeskundige verbindt archeologisch onderzoek van de motteburcht Die Haghe in Endhoven aan de ontwikkeling van andere motteburchten uit de 10^e tot 13^e eeuw. Momenteel is Bas Aarts bezig met een dissertatie-onderzoek naar de vroege burchten in het hertogdom Brabant (VUB). Lees mee op pag 6.

4 januari lezing **Verborgen verleden onder N616 in Erp**

Marius Strijbosch, coördinator van de archeologische werkgroep van Erthepe vertelt over het archeologisch onderzoek bij de reconstructie van de N616 in Erp en wat dit aan nieuwe kennis heeft opgeleverd over de geschiedenis van het kerkdorp Erp en zijn vroegere bewoners. Deze lezing is onderdeel van de nieuwjaarsborrel van AVKP. Lees meer op pagina 8.

Reserveer alvast de volgende lezingen in je agenda:

1 maart, Nico Arts, voormalig stadarcheoloog van Eindhoven over actuele onderzoeken.

Alle lezingen in het Erfgoedhuis Eindhoven beginnen om 20 uur. De lezingen zijn gratis en ook toegankelijk voor niet-leden. De nieuwjaarslezing en borrel zijn alleen voor leden.

Excursies

19 november excursie **Slot Loevestein**

Altijd al een uniek kijkje achter de schermen willen krijgen in en om Slot Loevestein? Laat je rondleiden door expert en ga dan mee met de excursie op 19 november. Meer informatie vind je [hier](#). Aanmelden kan nog tot zaterdag via awnafdeling23@gmail.com.

Cursus

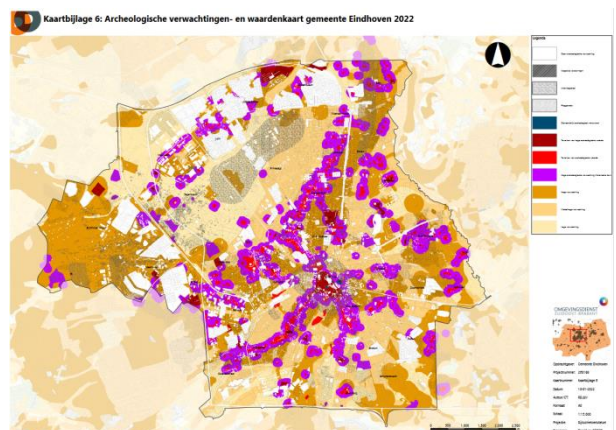
10 en 17 december cursus **Archeologisch restaureren van keramiek en stenen werktuigen**

Jeroen Snelten, AVKP-lid geeft op twee zaterdagochtenden een kennismakingscursus in het archeologisch restaureren van keramiek en stenen werktuigen met verschillende onderwerpen. Lees [hier](#) meer, aanmelden is verplicht.

NIEUWS UIT HET ERFGOEDHUIS

Archeologische verwachtingen- en waardenkaart Eindhoven vastgesteld en te downloaden

Op 21 juni 2022 is de geactualiseerde archeologische verwachtingen en waardenkaart gemeente Eindhoven door de raad met complimenten vastgesteld. Het vormt een belangrijke stap in de actualisatie van het archeologiebeleid. In november wordt de geactualiseerde Erfgoedverordening ter vaststelling aan de raad aangeboden. Daarmee wordt de kaart van kracht voor het gehele grondgebied van de gemeente. Na inwerkingtreding van de omgevingswet gaan deze beleidsstukken de onderlegger vormen voor het tijdelijk omgevingsplan van rechtswege. De archeologische verwachtingen- en waardenkaart met de achterliggende rapporten en kaartbijlagen zijn nu ook in te zien en te downloaden via de website van de

gemeente: [Archeologische verwachtingen- en waardenkaart 2022 — Eindhoven Open Data](#)

Peter de Boer

ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK IN DE REGIO

(door Ria Berkvens, regioarcheoloog mgevingsdienst Zuidoost-Brabant)

Locatie	Uitvoerende instantie	(vermoedelijke) uitvoeringsperiode
Budel – Dr. Mathijssenstraat (proefsleuven, archeologische begeleiding en opgraving)	VUHbs	Sept.-Okt. 2022
Geldrop- Grote Bos 6 (proefsleuven)	??	2022?
Bergeijk – Hooge Berkt (proefsleuven)	ADC	2022?
Hapert - Castersedijk 12-14a (opgraving)	Transect	2022?
Best - Oirschotseweg 18-24 (proefsleuven)	??	2022?
Budel – De Kleine Wereld (opgraving)	??	2022?
Waalre – Markt 14 (proefsleuven)	??	2022?
Hulsel – Kanten (proefsleuven)	??	2022?
Nuenen-West diverse locaties (opgraving)	??	2022?
Budel - Nieuwstraat 95-97 (proefsleuven)	??	2022?
Valkenswaard - Hofstraat 14 (proefsleuven)	??	2022?
Mierlo – Luchen-Fazantlaan (proefsleuven)	??	2022?
Oirschot – Moorland Veld 7 (opgraving)	??	2022?
Deurne – Eikelstraat (proefsleuven)	Econsultancy?	2022?
Riethoven - Achter de Sleutel (proefsleuven)	??	2022?
Lage Mierde - Kloosterstraat 1 (proefsleuven)	VUHbs	2022?
Hapert – Windpark de Pals (archeologische begeleiding en proefsleuven)	Bodac?	2022?
Aalst – Eindhoveneweg (archeologische begeleiding)	??	2022
Middelbeers – Doornboomstraat 5 (opgraving)	??	2022?
Valkenswaard - Leende – Tongelreep (archeologische begeleiding)	RAAP	2022?
Netersel – De hoeve (archeologische begeleiding)	??	2022?
Hapert – Oude Provincialeweg (archeologische begeleiding)	??	2022?
Someren – Boerenkamplaan 71 (proefsleuven)	??	2022?
Nuenen – Dubbestraat (proefsleuven)	??	2022?
Breugel – Planetenlaan (proefsleuven)	??	2022?
Deurne – Kromstraat (proefsleuven)	??	2022?
Best – Veldweg 4-6 (proefsleuven)	??	2022?
Aalst – Raadhuisstraat (opgraving)	??	2022?
Budel – Boschakkers (opgraving)	??	2022?
Neerkant – Meikant (proefsleuven)	??	2022?
Deurne - Astense Aa-Oude Aa-Soeloop (archeologische begeleiding)	??	2022?
Riethoven - Dorpsplein 1 (proefsleuven)	??	2022?
Son – Driehoek 3 (archeologische begeleiding en proefsleuven)	??	2022?
Soerendonk – Damenweg (proefsleuven)	??	2022?
Westerhoven – Klisserbeemden (archeologische begeleiding)	??	2022?

ROOSTENLAAN 296, ST. JORISCOLLEGE: SPOREN VAN BOSBOUW

Archeologisch adviesbureau RAAP heeft voorafgaand aan de nieuwbouw van het St. Joriscollege in Eindhoven een gecombineerd bureau- en booronderzoek uitgevoerd. Op basis daarvan bleek dat zich in het plangebied mogelijk archeologische resten konden bevinden. Daarom is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Hierbij zijn tientallen langwerpige grondsporen aangetroffen die zich goed aftekenden in het natuurlijke dekzand. Op basis van hun vorm en afmetingen worden ze als greppels, bedden en kuilen beschreven. Ze hebben grofweg twee oriëntaties: noordoost-zuidwest en noordwest-zuidoost. In de sporen zijn twee fasen herkend.

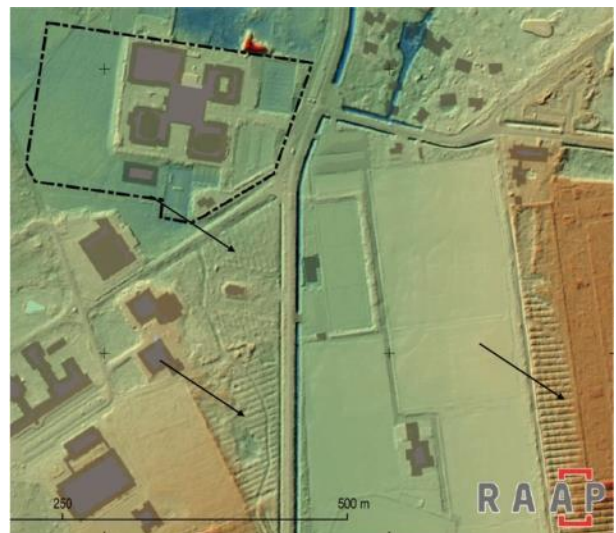
1850

In het midden van de 19^e eeuw staat het plangebied al op de kaart als bos en weg (Rondags 2022a)

De sporen van greppels, bedden en kuilen in het opgravingsvlak van werkput 4, gezien richting het zuiden (Rondags 2022b).

Op basis van oude kaarten en het hierin aangetroffen vondstmateriaal dateren ze in de periode eind 18^e eeuw - 20^e eeuw. Ook zijn karrensporen aangetroffen. Deze sporen zijn goed te verklaren. Op de oude kadasterkaarten zijn op deze plek (dan de Heihoef geheten) in de periode rond 1850 namelijk zowel bos als een lokale weg afgebeeld. De sporen kunnen worden opgevat als een grondverbetering van de ter plekke aanwezige schrale zandgrond. Ze worden ook wel 'rabatten' genoemd.

De rabatten op het AHN (Rondags 2022b)

Op basis van oude kaarten en het hierin aangetroffen vondstmateriaal dateren ze in de periode eind 18^e eeuw - 20^e eeuw. Ook zijn karrensporen aangetroffen. Deze sporen zijn goed te verklaren. Op de oude kadasterkaarten zijn op deze plek (dan de Heihoef geheten) in de periode rond 1850 namelijk zowel bos als een lokale weg afgebeeld. De sporen kunnen worden opgevat als een grondverbetering van de ter plekke aanwezige schrale zandgrond. Ze worden ook wel 'rabatten' genoemd. In de directe omgeving van het huidige Eikenburg zijn de greppels in delen van het bos nog goed te zien en op het Actueel Hoogtebestand Nederland is het reliëf ook goed te herkennen. Het gaat daar om greppels met daar tussengelegen walletjes. De kosten voor het verder opgraven van deze sporen zou niet in verhouding staan tot de te verwachten kenniswinst. Daarom zijn ze niet meer verder onderzocht. De nu verkregen informatie geeft ons echter wel een mooie kijk op de

inrichting van dit deel van het cultuurlandschap en de manier waarop men bosbouw pleegde.

Peter de Boer

Literatuur:

Rondags, E.J.N., 2022a: Roostenlaan 296 (St. Joriscollege) te Eindhoven. Gemeente Eindhoven.

Archeologisch vooronderzoek: Een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkennend booronderzoek) (RAAP-rapport 5473), Weesp. Rondags, E.J.N., 2022b: Roostenlaan 296 (St. Joriscollege) te Eindhoven. Gemeente Eindhoven. Archeologisch vooronderzoek: proefsleuvenonderzoek (RAAP-rapport 5841), Weesp.

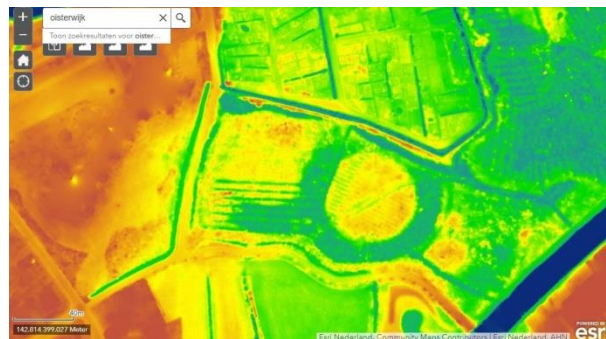
LEZING 7 DECEMBER: DIE HAGHE EN ANDERE MOTTES – BAS AARTS

Het archeologisch onderzoek naar Die Haghe in het centrum van Eindhoven van de laatste decennia heeft duidelijk gemaakt dat we hier met een motte-burcht met enige voorgeschiedenis van doen hebben. Helaas is nog steeds niet helder wat we ons op die motte aan kasteelbebouwing moeten voorstellen, voordat omstreeks 1420 de site omgevormd mocht worden voor een kloosteraanleg. Wat dat betreft, blijft nieuw archeologisch onderzoek zeer welkom.

Die Haghe/Mariënhage in 1982. Zichtbaar motte-restaurant op de voorgrond (foto Bas Aarts).

Om een en ander toch een beetje context te geven, zal de lezing een overzicht geven van de ontwikkeling van de motte-burcht in het algemeen door de tijd heen. Dat wil zeggen van de tiende tot de dertiende eeuw. Met voorbeelden overal vandaan zal worden getracht de evolutie van dit kasteeltype in beeld te brengen. Met name het prille begin is toch wel wat anders geweest dan de meeste kasteelhandboeken graag suggereren. Speciale aandacht zal er zijn voor de andere motte-burchten in het oude Texandrië van de elfde tot dertiende eeuw.

Ter Borch – Oisterwijk: voormalig grachtenstelsel en andere relictten op de AHN-kaart.

Londerzeel (Vlaams-Brabant): opgraving motte-burcht 1987 (foto Bas Aarts).

Bas Aarts is kastelendeskundige. Hij studeerde geschiedenis in Tilburg en Nijmegen, is voorzitter van de Vereniging Vrienden van de Brabantse Kastelen en redacteur van het blad Het Brabantse Kasteel. Momenteel is hij bezig met een dissertatieonderzoek naar de vroege burchten in het hertogdom Brabant (VUB).

De lezing van Bas Aarts vindt plaats op woensdag 7 december in het Erfgoedhuis en begint om 20 uur.

BRANDEND ZAND

Woensdagavond 5 oktober vertelde de Eindhovense stadsarcheoloog in het Erfgoedhuis over zijn eerste ruim twee jaar bij de gemeente Eindhoven. Voor de pauze ging het uitsluitend over archeologisch beleid. Na de pauze ging hij in op resultaten van door verschillende bedrijven uitgevoerd archeologisch veldwerk. Zijn belangstelling bleek vooral uit te gaan naar twee legerhelmen uit de Tweede Wereldoorlog die in de stadsgracht onder de Vestdijk waren gevonden. Ook noemde hij een in de Luciferstraat in 2021 opgegraven houtskoolvlek die volgens de C14-datering een ouderdom heeft van ongeveer 7750-7520 kalenderjaren voor Chr. Die datering ligt dus in het preboreaal, een tijdperk waarin de toendra van de laatste ijstijd plaats maakte voor uitgestrekte berken-dennenbossen. In het opgravingsrapport wordt gemeld dat de houtskoolvlek het overblijfsel is van een mesolithische haard, dus een spoor dat als gevolg van menselijke activiteiten zou zijn ontstaan. Tijdens de lezing werd deze interpretatie herhaald. Maar is het werkelijk een haard uit het mesolithicum?

Uit het mesolithicum zijn alleen al in Nederland honderden haardkuilen opgegraven, ze zijn telkens min of meer rond van vorm met een komvormige bodem. In het onderste gedeelte en tegen de wanden bevond zich meestal een laag van kleine stukjes verkoold hout. Dergelijke haardkuilen dienden vermoedelijk voor voedselbereiding en verwarming. Ze zijn gevonden op relatief hoge plekken in het landschap, met name op dekzandruggen en doorgaans in samenhang met vuurstenen artefacten.

In de Luciferstraat is de ongeveer 100 cm lange en 45 cm brede houtskoolvlek grillig en langwerpig van vorm. In het opgravingsrapport is niet te zien of er zich laagjes houtskool op de bodem of wanden bevonden. Er is geen enkel bewerkt stenen voorwerp bij gevonden. In het opgravingsrapport wordt niet vermeld of deze houtskoolvlek volledig werd gezeefd met een fijne maaswijdte; dat had meer informatie kunnen opleveren. Bovendien lag de houtskoolvlek niet op een dekzandrug, maar in de lemige laagte van het beekdal van de Dommel daarlangs. Het is veel waarschijnlijker dat de houtskoolvlek van de

Luciferstraat een natuurlijke oorzaak heeft zoals bijvoorbeeld een tot in de bodem verbrande boom.

De houtskoolvlek van de Luciferstraat (bron: RAAP-Rapport 5474 blz. 20).

Overigens ligt de dichtstbijzijnde mesolithische vindplaats 200 meter westelijker, namelijk op de langwerpige dekzandrug tussen de Gender en de Dommel. Daar zijn in 1995 tijdens de opgraving Grote Berg 54 ook enkele mesolithische stenen artefacten gevonden, onder andere van Wommersomkwartsiet.

Nico Arts

Het verslag van de opgraving Luciferstraat is RAAP-Rapport 5474 uit 2021. De mesolithische vondsten van Grote Berg 54 staan vermeld in Archeologische Vereniging Eindhoven Nieuwsbrief 1995-4 blz. 6-7 en in het boek Stad en platteland op het zand uit 2000, bijlage 5 vindplaats nr. 073.

LEZING 4 JANUARI: VERBORGEN VERLEDEN ONDER N616 IN ERP

Van april 2019 tot januari 2020 is de doorgaande weg door Erp (N616) gereconstrueerd. Bij de voorbereidingen was geen rekening gehouden met mogelijke archeologische sporen in het traject.

Toen de archeologische werkgroep van Heemkundekring Erthepe de gemeente daarmee confronteerde, hebben de erfgoedambtenaar en de uitvoerende projectleider van Meierijstad snel actie ondernomen. Twee archeologen werden in de arm genomen om te bepalen welke delen van het traject nader archeologisch onderzoek verdienen. Dat bleken een terrein rondom de kerk en bij de brug over de Aa te zijn. Bij de overige delen van het traject volgden leden van de werkgroep in Erp het explosievenonderzoek van Bodac. Erp lag tijdens de operatie Market Garden in september 1944 enkele dagen in de frontlinie.

Jarenlang denderde er zwaar verkeer over de N616 in de kom van Erp. Heeft het onderzoek aan de doorgaande weg desondanks nieuwe kennis opgeleverd over de geschiedenis van het kerkdorp

Medewerkers van ADC Erfgoed leggen een skelet bloot dat ze aantreffen onder de doorgaande weg.

Erp en zijn vroegere bewoners? Daarover gaat de presentatie die Marius Strijbosch, coördinator van de archeologische werkgroep van Erthepe, op 4 januari 2023 in het Erfgoedhuis in Eindhoven geeft.

Deze lezing begint om 20 uur en vindt plaats voorafgaand aan de nieuwsjaarsborrel van AVKP.

KADASTRALE GEMEENTEN REGIO EINDHOVEN - KEMPEN

Hierbij willen wij ons graag voorstellen. Als werkgroep binnen de SAS: Stichting Archeologisch Samenwerkingsverband gewest Helmond en omgeving, met als werknaam: Archeologie en Historische Geografie Brabant. KvK nummer 41089881 met de website www.HistorischeGeografieBrabant.nl

Wij als werkgroep Historische Geografie Brabant (HGB) willen een basis vormen zodat we vanaf 1832 een kaart kunnen tekenen gebaseerd op het

begin van het kadaster. Om gelijktijdig de Database, de Oorspronkelijk Aanwijzende Tafel (O.A.T.) in een sheet inbrengen. Ook voor uw kadastrale gemeenten.

Ons project is zo ingericht dat kadasterkaart 1832 de basis is, eigenlijk de kapstok waaraan allerlei historische informatie aan opgehangen kan worden en via internet voor iedereen te raadplegen is. Maar ook niet onbelangrijk, dat iedereen zijn of haar bijdrage kan leveren.

Een korte greep uit de informatie die toegevoegd kan worden:

- de kadasterkaart 1832
- veranderingen in de tijd vanaf 1832 tot 1950;
- bewoningsgeschiedenis van een pand met informatie tot ca. 1650;
- genealogie/stambomen van bewoners;
- grenspunten die al bestonden rond 1100-1200;
- informatie uit de cijsregisters die heel ver teruggaan;
- archeologische informatie en -vondsten;
- cultuurhistorische waardekaarten
- audiovisueel, foto's en films

Al deze informatie op een verantwoorde en overzichtelijke wijze op te slaan en zichtbaar te maken. Voor de liefhebbers en geïnteresseerden in het historisch verleden van onze woon- en werkomgeving een uitgelezen kans om hieraan mee te werken.

We hebben al vele vrijwilligers maar nog meer vrijwilligers zijn zeer welkom, om ons mee te helpen met deze projecten, voor ons zeer belangrijk, zeker met betrekking tot bestanden die

al lang zijn uitgezocht en ergens op de plank liggen te verstoffen.

Uiteindelijk onze vraag:

We weten dat het gebied rond Eindhoven en De Kempen van verschillende kadastrale gemeenten 1832 nog van die grote witte vlekken zijn. Alhoewel enkele kadastrale gemeenten al met de minuut-plans en de OAT bezig zijn om het gedigitaliseerd en getekend te krijgen zodat Veldhoven, Oerle en Zeelst het volgend jaar wel met de kadastrale kaart van 1832 op internet staan.

Wij als HGB zouden daar graag aan mee willen werken met behulp van de verschillende heemkundekringen en andere historische verenigingen en natuurlijk het RHCe om zoveel mogelijk vrijwilligers enthousiast te maken die hieraan mee willen werken. Om het allemaal in de lucht te houden willen wij graag per kadastrale gemeente jaarlijks een kleine vergoeding.

Met vriendelijke groet,

Peter van den Berk

0493-317920

Coördinator Historische Geografie Brabant

NIEUWE AANWINSTEN BIBLIOTHEEK

Aanwinsten van 1 sept. tot en met 05 nov. 2022

Boeken

Archeologie in onze achterTuijn.

Vijftig jaar vrijwilligersarcheologie in Nijmegen en omstreken.

Leo ten Hag redactie.

2018 AWN

Tijdschriften

Archeologie in Nederland. Jaargang 6 september 2022

Heiligdom in Herwen-Hemeling. De Nijenborgh in Weert.

K.N.O.B.

Koninklijk Nederlands Oudheidkundige Bond.

Opgericht 7 jan.1899.

Onafhankelijk peer- review wetenschappelijk tijdschrift van de KNOB, mede mogelijk gemaakt door Faculteit Bouwkunde, Technische Universiteit Delft.

o.a. R Rutte en Y. van Mil. Stedenpatronen rondom de Noordzee van de dertiende tot en met de eenentwintigste eeuw

In Brabant

Prehistorische jarige wordt 40 van prehistorisch dorp naar HOME.

Theo de Jong. De vondst van Rob Schlooz een leren foedraal uit Helmond.

Bart Beex in Bladel neergestorte Lancaster.

Brabants Landschap

Herfst 2022 nr. 215

90 jaar Brabants Landschap.

De Heymraeder.

Heemkundevereniging De Hoge dorpen

Jaargang 28 nr. 2 2022

Mat. Theunissen: Archeologisch onderzoek aan het Veneind in Vessem.

VAN DEN LEESPLANK

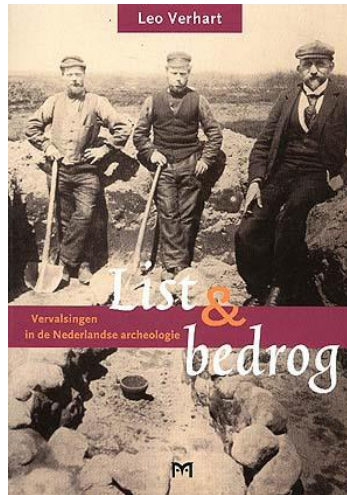
List en bedrog

Vervalsingen in de Nederlandse archeologie.

Leo Verhart 1995

Matrijs

Een bundeling van de wetenschapsbijdrage aan de Volkskrant waarin de toenmalige conservator van het Rijksmuseum van Oudheden een aantal vervalsingsgeschiedenissen uit de Nederlandse archeologie bespreekt. Archeologen zijn weleens vergeleken met detectives, een klein detail kan een belangrijke aanwijzing zijn maar ook een dwaalspoor.

Mijn strijd

Mein Kampf

Adolf Hitler

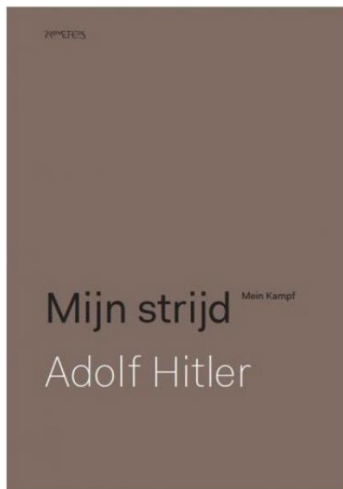
Vertaald door M Molegraaf.

Van inleidingen, commentaar en annotaties voorzien door W Melchin.

Prometheus Amsterdam. Eerste druk 2018.

Wie de oorzaken van de Tweede Wereld-oorlog en de Holo-caust beter wil begrijpen moet Mijn Kampf lezen. In dit boek geeft A Hitler namelijk inzicht in zijn gedachtewereld.

In Mein Kampf maakt hij duidelijk dat een wereldoorlog onvermijdelijk is en dat de Joden moeten worden "verwijderd". Niets minder dan wereldheerschappij was zijn einddoel. Het boek werd in binnen- en buitenland gerecenseerd en gelezen maar door zeer weinigen serieus genomen.

Hitler begon aan zijn boek tijdens zijn gevangenschap in 1924. Na zijn vrijlating werkte hij er gestaag aan door. Hij schreef het boek zelf en wilde ermee zijn positie als leider en ideoloog van de NSDAP veiligstellen.

Het boek verscheen in twee delen op 11 dec 1926. Daarna werden de twee boekdelen in een band samengevoegd. Uiteindelijk zouden er meer dan 10 miljoen exemplaren verkocht en voor 1945 kwamen er 34 vertalingen.

Mijn Kampf was na de Tweede Wereldoorlog in Nederland jarenlang niet verkrijgbaar. De tekst van deze Nederlandse uitgave is een vertaling van de tekst uit de wetenschappelijke heruitgave van de eerste druk van Mein Kampf. Deze Duitse heruitgave stamt uit 2016 en is verzorgd door een team van het institut für Zeitgeschichte te München.

De Nederlandse vertalers en de begeleidings-commissie hebben ervoor gekozen om de 3700 voetnoten van dit Duitse team niet over te nemen. Ze volstaan met de constatering dat Hitlers raciale en politieke denkbeelden verwerpelijk zijn, maar dat de historische waarde van de tekst publicatie rechtvaardigt.

Een korte inleiding en een inleiding per hoofdstuk plaatsen de gebeurtenissen en opvattingen in een historische context.

Door de structuur van Mein Kampf wisselen thema's elkaar af en worden lopende verhalen en beschouwingen onderbroken.

Wie Hitlers levensverhaal of juist bepaalde ideologische beschouwingen wil volgen, kan gebruik maken van de aangegeven thematische leestrajecten.

Carel van den Boom

VAN HET BESTUUR

Bezoek afdeling AWN-16

Op woensdagavond 13 oktober kwamen vier bestuursleden van AWN afdeling 16, oftewel onze burens uit Nijmegen en omstreken, op bezoek in het Erfgoedhuis. AVKP en AWN-16 zijn de twee grootste afdelingen van AWN.

En hoewel elke afdeling binnen AWN op zijn eigen manier een afdeling runt, zijn er veel overeenkomsten. We hebben daarom veel ervaringen en tips uitgewisseld, bijvoorbeeld over Actueel, regiodagen, activiteiten in coronatijd. Het was leuk en leerzaam. We gaan dan ook zeker op bezoek in Nijmegen.

Ontmoeting van een aantal bestuursleden van AWN 16 en 23

Jubileum AVKP

Bij deze een oproep aan onze leden, die mee willen denken over en/of mee willen helpen bij activiteiten voor het 25-jarig jubileum van AVKP. We willen hiervoor een tijdelijke werkgroep oprichten. Aanmelden kan bij awnafdeling23@gmail.com

Vrijwilligers aan de slag met advies Raad van Cultuur

Een grote groep vrijwilligers en archeologen bogen zich tijdens de AVKP-regiodag op 5 november over het advies van de Raad van Cultuur op de Omgevingswet. Regioarcheoloog Ria Berkvens gaf een inleiding over de veranderingen door de nieuwe wetgeving. Aanleiding voor het advies is de Evaluatie van de Erfgoedwet en een motie uit 2019 om het onderdeel archeologie apart te evalueren. Dit was nodig omdat gemeente hun huidige taken niet goed uitvoeren en er taken bijkrijgen, de kwaliteit van opgravingsbedrijven uit een loopt en archeologie onvoldoende zichtbaar is bij een breed publiek

Het advies bevat concrete voorstellen voor gemeenten, provincies, rijksoverheid én voor de beroepsgroep. Zo zou er onder meer een loket bij de provincie moeten komen om misstanden bij gemeenten aan te kaarten (dit kan nu al) en moeten vrijwilligers en lokalen partijen geraadpleegd worden als onderdeel van onderzoek. We gingen vervolgens in gesprek over de kansen en uitdagingen voor vrijwilligers.

We kunnen als vrijwilligers nu al met het advies aan de slag door:

- van je te laten horen bij gemeenten
- het beleidsproces en de gemeentelijke organisatie te kennen en het erfgoedbelang in te brengen
- lokaal en regionaal samen te werken en deel te nemen aan regionale projecten
- misstanden bij gemeenten te melden bij de provincie
- misstanden bij archeologisch veldwerk te melden bij de Erfgoedinspectie

Vervolgens gaven de vrijwilligers nog een korte toelichting op de ontwikkelingen in hun omgeving. Er werd goed meegedacht en tips en ervaringen uitgewisseld.

Na de vergadering werden we rondgeleid in het Kempenmuseum De Acht Zaligheden in Eersel, waar momenteel de aardige tentoonstelling 'Groot geweld in kleine dorpen' te zien is. Het is bijna niet voor te stellen hoe groot het leed inderdaad was.

Alweer brandstichtingen in de Kempen

De tentoonstelling is gebaseerd op een boekje en geeft op verschillende manieren de ontwikkelingen weer, onder meer met documenten uit het RHCE en voorwerpen geleend uit het Erfgoedhuis. Ook

aan kinderen is gedacht. Deze tentoonstelling is tot 11 december te bezichtigen. Een aanrader.

Bruikleenvoorwerpen uit de 17^e eeuw.

Samen aan de slag

De oproep van SAS, Historische Geografie Brabant (pag 8) kan een leuk project vormen voor mensen die van kaarten en informatie verzamelen houden. Wil je hiermee aan de slag maar niet alleen, bijvoorbeeld omdat er jouw gemeente geen actieve heemkundekring is, laat het ons weten dan kunnen we mensen bij elkaar brengen. Ook als het om verschillende gemeenten gaat.

Dit zou dit ook een onderwerp kunnen zijn voor een 'werkgroep Eindhoven' binnen AVKP. In Eindhoven is namelijk geen heemkundekring actief, toch zijn er vast leden die graag bezig willen zijn met projecten of onderzoeken over Eindhoven. De oproep van SAS kan zo'n project zijn. Meld je even aan als je interesse hebt, dan brengen we jullie met elkaar in contact.

Ellen van der Steen

Verenigingsruimte AVKP

Erfgoedhuis, Gasfabriek 2, Eindhoven, 040-2388899

Correspondentieadres AVKP

van Wassenhovestraat 54, 5613 LL Eindhoven, awnafdeling23@gmail.com www.awn-archeologie.nl/23/

Redactie

Ellen van der Steen tel. 040-2910855, avkpactueel@gmail.com (eindredactie en layout)
Peter Seinen en Carel van den Boom (redactieleden)

